

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

קמ.

עין משפט נר מצוה

ב א מיי פ"ט מלכות
אבות הלכה פ"ט פנח עשין
מח תוש"ע א"ע סי' ק"ז
ספ"ד א'
ג ב מיי ע"ש הלכה יט
תוש"ע ע"ש ספ"ד יג'
ג ד ר"מ ע"ש תוש"ע ע'
ספ"ד יד'
ה ה ר ז מיי ע"ש הלכה כ'
תוש"ע ע"ש ספ"ד טו
וע"ש:

רבינו גרשום

שקלי להו נבנת. מיר בחמיה
ולית לבנים כלום והא
יש נכנסים הללו הרבה
יותר משיעור מונות לבנות
עד שיכירו: אלא אמר
רבא מוציאין מהן. מיד
שיעור מונות לבנות עד
שיכירו והשאר יהיו לבינים
למונות: יתומין שקדמו
ומכרו בנכסים מועטין מה
שמכרו מכרו. ואין גובין
מהן השתא מה שמכרו
בנכסים מועטין זכו בהן
לכן במועטין נתברו:
שוב יתוב בעיני אלמנתו
שהיושין חייבין לזונה ואי
ליכא אלא סיפוק הבנות
וסיפוק אלמנה דאם לא
הוי מנסבא איכא מיעוט
בנשים דלית בהו עד שיכירו
וממעטא לביניהו ואמרין
בנכסי מועטין הן. והבנים
יורשין על הפתחים: מי
אמרין כיון דאית לה
מונות ממעטא. וישאלו
על הפתחים. או דלמא
כיון דבידה לאינסובי אמת
דבעי. וכי מנסבא ליה
לה מונוי יורשין ה"ג
השתא חשבין לה כמאן
דמינסבא ולא ממעטא: בת
אשתו. שקבל עליו לזונה'
שיש כשנשא אמה והשתא
מת דבעל יורשין חייבין
במונותיה עד סוף ה' שנים
מהו שממעט בנכסים. דלא
חייב מרובין: מי אמרין.
א"ע' דאי מינסבא אית לה
ה' שנים מונות כמו שקיבל
ממעטא או דלמא כיון דאלו
מתה לית ליה מונות השתא
נמי לא ממעטא: בעל חוב
של אביהן מהו שימעט.
כשחשבין החוב שיש לו
לקבל הוה נכסים מועטין. מי
אמר' א"ע' דאילו מת בעל
חוב אית ליה יורשין שגובין
במקומו ממעט. או דילמא
כר: איכא דבעי להך גיטא.
שקדים במאות תהלה:
בעל חוב מהו שימעט
בנכסים. מי אמרין כיון
אזילמא גובינא לא ממעט
או דילמא כיון דאילו מת
נמי אית לה יורשין נמי

יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין. פי' צקונטרס שקדמו
ומכרו קודם שעמדו דבין לגבות לבנות נכסים מועטין א'
ומיהו לר"י נראה דלפי' כבר תפסו הבנות או הגבו להם צ"ד אס
מכרו אחים מכור' וכן משמע ציצמות בפרק אלמנה (דף טו:) דקאמר
התם רבי ישמעאל צבדי ורבי אומר

מנשם הציו הבת מאלכלת והצן אינו
מאכל' מ"ש בן דאין מאכלי מפני
חלקו של עובר צת נמי לא תאכלי
מפני חלקו של עובר א"ר אסי הכא
בנכסים מועטין עסקינן ובגון דליכא
בן צדה דלפי' צת דלמ"נ אי הייא
דמיצדא ציה בן הוא לא עדיף מהאי
דקאי ולי צת אלא אלא כללה
בתקנתא דרצנן כל כמה דלא נפקא
לאייר העולם לא תקינו ליה רצנן
ופריך צמאי אוקימתה בנכסים מועטין
והאמר רבי אסי א"ר יוחנן יתומים
שקדמו ומכרו בנכסים מועטין כו'
ומאי קושא ולוקמה כגון שתפסו כבר
הבנות או שהגבו להם צ"ד דאין יכולין
למכור אלא משמע דלעולם יכולין
למכור וקצת יש לנחות דנהי דיכולין
צ"ד לגבות חלק של צת עומדת חלק
של עובר שיש לחוש שמה היא צת
אין יכולין לגבות כיון שלא יצאת לאייר
העולם ואותו חלק יכולין האחין
למכור ומיהו אין נראה לדחות כו'
ועוד ראה דלמך צפ' יתומים שקדמו
(דף טו:) אמר ר"י יתומים שקדמו
ומכרו מדור האלמנה לא עשו ולא
כלום ומ"ש מדריבי אסי א"ר יוחנן
יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין
מה שמכרו מכרו התם לא תפסו

מחיים התם לא תפסה מחיים משמע כיון דלא תפסי מחיים א"ע' דתפסי
לאחר המיתה כאלו היה מועיל כלום אלא מה שמכרו מכרו והיא דלמך צפ'
נערה (ע"ש דף טו:) רש"י אומר נכסים שיש להן אחריות מוציאין
לבנים מן הבנים ולבנות מן הבנות כו' אבל לא לבנים מן הבנות
בנכסים מועטין מ"מ א"ע' דאין מוציאין אס מכרו ומכרו והשתא
אחי שפיר דבכל ענין משמע דפשיטא דמועטין ונתברו זכו צה
יורשין אפילו כבר תפסו ובזו להם צ"ד דלי לאו הכי אכתי הוה ליה
למיצעי במועטין ונתברו וכבר תפסו או הגבו להם צ"ד מאי ואס תאמר
כיון דבנכסים מועטין נמי מה שמכרו מכרו אפילו כבר תפסו מה חילוק
יש בין נכסים מרובין לבנכסים מועטין דבנכסים מרובין נמי נראה שצין
מתרין למכור ולהפקיע מונות ו"ל דיש חילוק דבנכסים מרובין יכולין
למכור לצורך גדול אבל בנכסים מועטין אין יכולין למכור כלל לכתחלה
ועוד דמרובין ונתמעטו וזוהו הבנים עס הבנות ובנכסים מועטין לא
זונו כלל: **ב**ה שמכרו מכרו. וא"ת דהכא אמרין דבין מרובין
ונתמעטו ובין מועטין ונתברו זכו צה היורשים^ב וצפיקה מי שיהי שבו
(כמוצות דף טו:) וס' גבי כתובת צבין דכרין אמר פשיטא מרובין
ונתמעטו כבר זכו צהן יורשין פירוש יורשי כתובה הגדולה מועטין
ונתברו מאי ת"ש דהנהו צני לרזר מועטין ונתברו הוה אמו לקמה
דרצ עמרס אמר להו זילו פייסינהו ואי לא כו' עד דלחו לקמה דר"י
אמר כשם שמרובין ונתמעטו כבר זכו צהם יורשין כן מועטין
ונתברו זכו צהן יורשין ופירש צקונטרס זכו צהן יורשין של כתובה
הקטנה ופליג ר"ג ארצ עמרס דלמך זילו פייסינהו דמשמע צבני
קטנה אמר לפייס צני הגדולה דאי צבני הגדולה אומר לא הוה שייך
לשון פיוס כיון דמן הדין שקלי צני הקטנה צנחלה גמורה דאורייתא
ולא קשיא מדי דלכא יוד הבנים לעולם על הוליונה כדי להעמיד
נחלה דאורייתא^א ועוד דהכא לא פקע כח הימנים מעולם

דקאמר מה שמכרו מכרו ולר"י נראה דהא דקאמר התם ר"י כו' מועטין ונתברו זכו צהם יורשין היינו יורשי כתובה הגדולה ויטלו
אלו כתובת אהם ואלו כתובת אהם מדלא קאמר כבר זכו צהן יורשין וקשיא דל"כ התם אזלינן לעולם צת תקנתא דרצנן שתקיים
כתובת צבין דכרין והכא אזלינן צת מעיקרא וי"ל דהתם לא מעיקרא כולי האי נחלה דאורייתא דהרי מ"מ כולן יורשין א"ע' פ שאין נוטלין
צבנה אבל הכא מעיקרא לגמרי^א: **ב**י אמרין כיון דאירו מינסבא ליה ר"ה **א** ממעטא. מימה לר"י היאך טועה לומר כן והא צת
נמי אי מינסבא ליה לה כדתנן^א דתהון מתזון עד דתלקחן לגובין^ב ומאי קאמר נמי צע"ח מיחסר גובינא צת נמי מיחסר גובינא ואי
מתה נמי ליה לה כמו צת אשתו ועוד אי צאלמנה שייך נכסים מועטין מה שיעור יהיה דצאלמא צבנות יש שיעור למ"ד עד שיכירו
אבל צאלמנה לא שייך צבנות ועוד ממי יהיו נכסים מועטין^ב ונראה דפרש דרואי א"ר אין כאלו אלא אלמנה אלא הבנים צבניה שוין צבניה
וכן אס אין כאלו אלא אלמנה וצת דלא תקנו^ב נכסים מועטין אלא לבנות שהן יולאי ירכו והם צנות ירושה צבניה ונכסים שצין צבניה וא"ע' א

שקלי להו צנוט לזונה. צתמיה. דכיון דקרית להו מועטין א"כ לא
יעלו צהן כלום הבנים דהא תנא צתמיה^א גבי נכסים מועטין הבנים
ישאלו על הפתחים: והשאר לבנים. והאי דקאמי ישאלו על הפתחים
היינו משהולילו אותו השאר צהולאת מונות מכאן ואילך הבנות
זונו עד שיכירו והבנים ישאלו על

הפתחים: פשיטא מרובין ונתמעטו.
צשעת מיתה היו מרובין ועכשו
הוקירו מונות או נתקללו הנכסים
ותסרו ואין צהן כדי מוון אלו ואלו
עד שיכירו: כבר זכו צהן יורשין.
צשעת מיתה אציהן וקרינא צהו
נכסים מרובים ויחפו הבנות חלקן
המגיעם כפי שומא של שעת מיתה
אציהן והבנים יירשו חלקם שהיה
מגיעם צאותה שעה וכל מה שחסרו
הנכסים חסרו לבנות ולבנים לכל אחד
כפי חלקו הראוי לו: ונצרכו. שהחלו
מונות: מהו. מי מטי רוחא לבנים
ויטלו מותר נכסים העודף מכדי
מונות צנות עד שיכירו: יתומים
שקדמו. קודם שהעמידו צנות דצין
ומכרו אפילו בנכסים מועטין מה
שמכרו מכרו דאין מוציאין למוון
האשה והבנות מנכסים משועבדים
וכ"ש בנכסים מרובין כדלמך ככתובות
האחים שעבדו מוציאין לפרנסה ואין
מוציאין למונות. ש"מ כיון שאס מכרו
מכירתן מכירה יש להן תפיסת יד
בנכסים ואס נתברו יש להן חלק צהן
זכותם צהן עומדת: אלמנתו מהו
שמעט נכסים. מי שמת והניח צנים
וצנות והניח נמי אלמנתו וצריכה נמי
מונות כל ימי מייגר ארמולתה ואין

כאלו נכסים אלא כדי מוון הבנים והצנות עד שיכירו מי אמרין
כיון דאית לה מוון ממעטא ולא מיקרו נכסים מרובין ומפרישין
מהנכסים מוון האשה והצנות עד שיכירו והמותר לבנים דהא
מועטין ניהו ולאחר שיוצאו המותר ישאלו על הפתחים או דלמא
כיון דאילו מינסבא לבעל לית לה מווני לא ממעטא וכמאן דליתא
דמיא ומוציאין מן הנכסים לבנות כדי מוון עד שיכירו וכל השאר
יירשו הבנים דצין נכסים מרובין דהא אלמנה לא ממעטא להו
וקרינן צהו הבנים יירשו והצנות זיוו ומחלק הצנות לא מוון האלמנה
עמהם. והיינו דארכא וצין ממעטא ללא ממעטא דאי ממעטא הבנים
ישאלו והאלמנה תוון ואין לה ממעטא אלא יחד האלמנה והבנים
אבל הצנות אין להן להפקיע צמונותיהם כלל צין ממעטא צין לא
ממעטא דהא צין בנכסים מרובין צין בנכסים מועטין תגן הצנות
זיוו אי נמי היכא דלא ממעטא מיקרו נכסים מרובין ואף על פי
שנתעבדה היום או למחר מלינשא הרי הוא כמרובין ונתמעטו
למרינן כבר זכו צהן יורשין וזיוו שלשתן יחד צנים וצנות ואלמנה.
כן נראה שיטה זו צעיי: צה אשה. מי שקיבל עליו צשעת נשואין
לזון צת אשתו מאיש אחר חמש שנים ומת ומוטל על היורשין לזונה:
כיון דאף על גב דהמינסבא אים לה מווני. עד חמש שנים מן
היורשין ששרי חוב הוא שנתחייב לה אציהן ממעטא וזיוו היא
הצנות והבנים ישאלו: לא ממעטא. ומיקרו מרובין צשעת מיתה
ונתמעטו אחרי כן וכבר זכו יורשין והצנות זיוו עד צגר ואתה
הצת מוון עמהן: צעל חוב מהו שימעט. אס אין נכסים אלא כדי
החוב ומוון הצנות מי אמרין דמעטא והצנות זיוו והבנים ישאלו על
הפתחים או לא ממעטא וזיוו צנים וצנות עד שעת טריפת צעל חוב
וכשטרופך אס יש מותר זיוו צנות עד צגר ואס לא יפסידו:
צת

דקאמר מה שמכרו מכרו ולר"י נראה דהא דקאמר התם ר"י כו' מועטין ונתברו זכו צהם יורשין היינו יורשי כתובה הגדולה ויטלו
אלו כתובת אהם ואלו כתובת אהם מדלא קאמר כבר זכו צהן יורשין וקשיא דל"כ התם אזלינן לעולם צת תקנתא דרצנן שתקיים
כתובת צבין דכרין והכא אזלינן צת מעיקרא וי"ל דהתם לא מעיקרא כולי האי נחלה דאורייתא דהרי מ"מ כולן יורשין א"ע' פ שאין נוטלין
צבנה אבל הכא מעיקרא לגמרי^א: **ב**י אמרין כיון דאירו מינסבא ליה ר"ה **א** ממעטא. מימה לר"י היאך טועה לומר כן והא צת
נמי אי מינסבא ליה לה כדתנן^א דתהון מתזון עד דתלקחן לגובין^ב ומאי קאמר נמי צע"ח מיחסר גובינא צת נמי מיחסר גובינא ואי
מתה נמי ליה לה כמו צת אשתו ועוד אי צאלמנה שייך נכסים מועטין מה שיעור יהיה דצאלמא צבנות יש שיעור למ"ד עד שיכירו
אבל צאלמנה לא שייך צבנות ועוד ממי יהיו נכסים מועטין^ב ונראה דפרש דרואי א"ר אין כאלו אלא אלמנה אלא הבנים צבניה שוין צבניה
וכן אס אין כאלו אלא אלמנה וצת דלא תקנו^ב נכסים מועטין אלא לבנות שהן יולאי ירכו והם צנות ירושה צבניה ונכסים שצין צבניה וא"ע' א

(א) כתובות לא, ג (ב) סוטה כא:
כתובות ק"ג. יבמות ס"ז:
(ג) כתובות כ"ג.

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה מ' אמרי וכו'
דלא מקט דין נכסים:

מוסף רש"י
יתומין שקדמו ומכרו
בנכסים מועטין. שהבנות
זכות צהן כמתן צבנות זיוו
והבנים ישאלו על הפתחים.
וקדמו יקדם ישאלו צ"ד
ומכרו (כתובות ק"ג) קודם
שלא הבנות צ"ד והעמידים
צ"ד לבנכס מתוק צנות
(סוטה כא.).

מוסף תוספות
א. דאילו לאחר כמאן כבר
זכו בהן הבנות ונכסים
דיריהו ניהו. וכן מוטל
מלשון שקדמו ומכרו.
ב. דלא אלא למה
רבנן דתקנתיהו לאפקעי
מייניהו רשות היורשין
לגמרי. טע"ס. ו[אין ב"ד
מגבין לבנות להקנות להן.
אלא להרשותן בכמיה
למונות. נבל האידנא
דתקין דמוון האשה והבנות
בין ממקדעי אשה
ממטלילי אהתפסה האשה
מה שחלקן למונותיה ואם
מה שתפסה תפסה. ואם
קדמו יתומים ומכרום אין
ממכרן ממכר. ריעי זינה.
ועיין רש"י שחלק.
ג. כלומר. שאינו מאכל
תרומה לעבדים אם הניח
האב את אשתו מעוברת
משום חלקו של עובר.
ד. עיין רש"י.
ה. ולא אמרין מועטין
ונתברו כבר זכו צהן
הבנות. פוס' כמות זכו
א. דבכל דוחא אזלינן
טפי בהו נחלה דאורייתא.
ב. ו[אין יורש הבנים
כלל. שם. ו. ומאי שנא
בנות עצמן דמעטא חרא
אחברתא א"ע' דאי מתה
או מינסבא ליה ליה. רש"י
גם הרש"י. ט. שהרי כל
ימיה ניונה. כל זמן שלא
נשוא ולא תחבב כחובתה.
רעיו זינה. ו. ו[השתא
מיהא הא איתנהו יורשות
הן. ולאמה מלתייהו. דלא
בנות אחריה ניהו. רש"י
ש.